

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie

Catan Liliana

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Sorocovschi Lilian Xxxxx, născut la xxxxx, domiciliat r-nul Xxxxx s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 30.09.2021-17.12.2021
2. instanța de apel: 17.01.2022-23.02.2022
3. instanța de recurs: 16.05.2022 - 20.09.2022

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 17.12.2021, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Sorocovschi Lilian Xxxxx, a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la închisoare pe un termen de 2 ani.

În temeiul alin. (1) art. 85 Cod penal, pentru concurs de sentințe, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, prin cumularea pedepselor stabilite prin sentința respectivă și prin sentința Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 27.11.2020, i s-a stabilit lui Sorocovschi Lilian pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu amendă în suma rămasă neexecutată și cu privarea de dreptul de a exercita activitate legată de gestionarea bunurilor sau surselor materiale pe termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Sorocovschi Lilian la 31.08.2021, aproximativ la ora 12:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în apartamentul nr. xx din xxxxx din mun. Xxxxx, acționând din interes material, având ca scop sustragerea bunurilor altei persoane, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind survenirea acestora, având acces liber, folosindu-se de momentul când stăpânul apartamentului cet. Vlas Vladimir în camera sa a adormit pe pat și el nu este

observat de nimeni, pe ascuns, de pe masă a sustras un telefon mobil de model "iPhone 7" cu IMEI : xxxxx, la prețul de 7000 lei, care era în husă la preț de 300 lei, în care era instalată cartela SIM cu nr. xxxxx la prețul de 50 lei, cauzându-i astfel părții vătămate Vlas Vladimir daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 7350 lei și cu bunurile sustrase de la locul comiterii infracțiunii s-a eschivat.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1 Avocatul Duca Denis în numele inculpatului Sorocovschi Lilian, prin care a solicitat casarea acesteia în latura stabilirii pedepsei penale, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în latura stabilirii pedepsei penale, prin care lui Sorocovschi Lilian să-i fie aplicată o pedeapsă sub forma de muncă neremunerată în folosul comunității, fără anularea suspendării executării pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 27.11.2020.

În motivarea apelului a invocat, că:

- instanța de judecată contrar prevederilor capitolului VIII al Codului penal, a individualizat într-un mod eronat pedeapsa aplicată lui Sorocovschi Lilian;

- Sorocovschi Lilian, a recunoscut faptele indicate în rechizitoriu și a solicitat examinarea cauzei în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, se căiește de cele comise și regretă mult faptele săvârșite, iar părții vătămate i-a fost recuperat prejudiciul și pretenții nu are;

- instanța de judecată nu a argumentat caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoarea față de Sorocovschi Lilian, îndeosebi în circumstanțele în care Sorocovschi Lilian și apărarea a pledat pentru aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, sau orice altă pedeapsă în afară de închisoarea;

- inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, și în corespundere cu prevederile art. 90 alin. (11) Cod penal, în cazul în care cel condamnat cu suspendarea condiționată a executării pedepsei săvârșește în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă o infracțiune din imprudență sau o infracțiune intenționată mai puțin gravă, problema anulării sau menținerii condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se soluționează de către instanța de judecată, la propunerea organului care exercită supravegherea asupra comportamentului celor condamnați cu suspendarea executării pedepsei;

- în cazul lui Sorocovschi Lilian, nu a fost nici o propunere de la organul care exercită supravegherea inculpatului, fiind condamnat cu suspendarea executării pedepsei, deci instanța nu avea nici un drept să anuleze condamnarea cu suspendarea executării;

- supra-aglomerarea penitenciarelor și pedeapsa cu închisoarea, devenind deja un fapt notoriu că nicidecum nu își ating efectul scontat de reeducarea și corectare a celor care au săvârșit infracțiuni, și implicit apare un risc mai mare ca persoanele aflându-se în mediul penitenciarelor să recidiveze;

- condamnat fiind la munca neremunerată în folosul comunității, inculpatul își va aduce un aport benefic statului executând o muncă, decât aflându-se în închisoare și implicit mărirind cheltuielile statului;

- munca neremunerată în folosul comunității este cea mai bună soluție atât pentru a restabili echitatea socială, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni nu doar de către condamnat dar și de alte persoane.

3.2 Inculpatul Sorocovschi Lilian, care a solicitat reexaminarea cauzei penale în privința sa, deoarece nu este de acord cu soluția emisă de instanța de fond.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, au fost admise apelurile declarate, fiind casată parțial sentința din alte motive, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează: În baza art. 2 alin. (1) și (3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesul penal în privința lui Sorocovschi Lilian învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal a fost încetat, cu liberarea inculpatului de pedeapsă penală. În rest au fost menținute dispozițiile sentinței.

5. Instanța de apel a constatat că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu sunt.

Inculpatul Sorocovschi Lilian nu cade sub interdicția reglementată la art. 6 din prezenta lege, și-a exprimat acordul privind aplicarea Legii privind amnistia, solicitând încetarea procesului penal.

Astfel, ținând cont că Sorocovschi Lilian întrunește cerințele stipulate în art. (2) alin. și (3) a Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldovanu, instanța de apel a concluzionat că apelurile inculpatului Sorocovschi Lilian și a avocatului Duca Denis în interesul inculpatului urmează a fi admise cu pronunțarea în privința acestuia a unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința ultimului urmează a fi încetat în legătură cu intervenirea Legii privind amnistia și liberarea acestuia de pedeapsa penală.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea parțială a acesteia, în partea încetării procesului penal pe art. 186 alin.(2) lit.d) Cod penal, în baza art. 2 alin. (1), (3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 „Privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova”, cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte.

În motivarea recursului indică:

- decizia instanței de apel, ce ține de încetarea procesului penal pe învinuirea înaintată în privința lui Sorocovschi Lilian în baza art. 186 alin.(2) lit.d) Cod penal, în baza art. 2 alin. (1), (3) al Legii nr.243 din 24.12.2021 „ Privind la amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova”, o consideră ilegală și neîntemeiată;

- instanța de apel corect a concluzionat faptul, că inculpatul Sorocovschi Lilian cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect a reținut vinovăția inculpatului pe art. 186 alin. (2) lit.d) Cod penal, însă incorect a încetat procesul penal;

- instanța de apel, incorect a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistiei.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că este pertinent în speța dată temeiul pentru recurs invocat de recurent și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, *că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Potrivit art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Conform art. 415 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

În corespundere cu art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală,

decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Totodată, conform art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală, procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod, exceptând doar situațiile când prioritate au reglementările internaționale sau când unele prevederi legale sunt declarate neconstituționale. Potrivit art. 2 alin. (4) Cod de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

Astfel, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Potrivit art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit amnistia. Conform art. 285 alin. (2) și (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod.

Încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Potrivit art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Conform art. 332 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin. (2), instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. În cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit.

Potrivit art. 384 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură penală, instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată.

Conform art. 389 alin. (1) și (4) pct. 2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: *descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.*

Partea descriptivă a sentinței de încetare a procesului penal trebuie să conțină descrierea și motivarea temeiurilor pentru încetarea procesului penal.

Conform art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, dar îl liberează de pedeapsă pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este obligată să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței.

Potrivit art. 396 pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculcate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (pct. 4. din decizie):

- dispunând, neclar, în dispozitiv că „În baza art. 2 alin. 1) și 3) a Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesul penal în privința lui Sorocovschi Lilian învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, se încetează, cu liberarea inculpatului de pedeapsă penală.”, nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală, enunțate supra.

Astfel, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin.

(1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărâsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei, de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

În același timp, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (*sentința de încetare a procesului penal*), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, cât, de altfel, și a prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau decizii (*instanței de apel*) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Lecturând decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit notează că instanța nu a verificat și apreciat probele administrate în respectiva cauză penală și nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile de pe rol.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanța de apel nu a judecat apelurile în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu

prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 februarie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Sorocovschi Lilian Xxxxx**, și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la data de 20 octombrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie

Judecător

Catan Liliana